

Grŵp Trawsbleidiol yr Arennau

Mae Grŵp Trawsbleidiol yr Arennau (GTB) yn ymgychu dros fynediad teg at wasanaethau i bawb yr effeithir arnynt gan glefyd yr arenau yng Nghymru ac i ddatblygu mentrau a gwasanaethau newydd lle mae angen heb ei ddiwallu. Rydym yn dod â'r rhai yr effeithir arnynt gan glefyd yr arenau, Aelodau'r Senedd, Gweithwyr Proffesiynol Gofal Iechyd ac Elusennau sydd â diddordeb mewn Clefyd yr Arennau ynghyd er mwyn:

- Cynyddu ymwybyddiaeth o glefyd yr arenau, sgrinio ac adnabod yn gynnar.
- Adolygu a datblygu llwybr y Claf i gefnogi diagnosis cynnar a'r dewis triniaeth gywir ar yr amser cywir.
- Gwelliannau i wasanaethau. Deall y dirwedd wleidyddol sy'n newid yn barhaus sy'n ofynnol i gyflawni a chynnal yr uchod.

Adroddiad Hyd yn Hyn o'r Flwyddyn ar Weithgarwch y Grŵp

Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar yr 21^{ain} Mehefin 2024, lle sefydlwyd Grŵp Trawsbleidiol yr Arennau a phleidleisiwyd y Cadeirydd a'r Ysgrifenyddiaeth i mewn. Mike Hedges, AS Dwyrain Abertawe, yw'r Cadeirydd a Joanne Popham, Prif Swyddog Gweithredol, Cymorth Arennau Popham yw'r Ysgrifenyddiaeth. Mae cyfarfodydd wedi bod ers hynny.

Cyfarfod 1 – 29^{fed} Tachwedd 2024

Roedd agenda cyfarfod 1 yn tynnu sylw at pam y dylai cefnogaeth gan gymheiriaid fod yn rhan o lwybr y claf ar gyfer pobl sydd newydd gael diagnosis o glefyd yr arenau yng Nghymru. Cyflwynodd Ymchwil Arennau'r DU, Dr Bahari, eu prosiect cymunedol sy'n seiliedig ar Addysgwr Cyfoedion ar gyfer cleifion cyn-dialysis. Cyflwynodd PKS, Jo Popham, ar sut mae cymorth cyfoedion yn cael ei ddarparu yng Nghymru. Rhannodd dau berson a dderbyniodd gymorth cyfoedion trwy gymorth arenau Popham eu profiad o fod yn glaf, sut fyddai cymorth gan gyfoedion wedi eu helpu ar ddechrau eu taith a nawr Kevin Carsley & Craig Brocklebank. Yna amlinellodd Cymorth Arennau Popham eu nodau 5 mlynedd gyda chefnogaeth Cyllid y Loteri Genedlaethol a chyllidwyr eraill..

Camau gweithredu sy'n deillio o gyfarfodydd 1:

- Mae Rhwydwaith Arennau Cymru fel y corff comisiynu eisiau clywed mwy am y Grŵp Llywio Cymorth Cyfoedion, sut y gellid ei ddatblygu i lywio mwy o benderfyniadau comisiynu yn y dyfodol.
- Roedd y dystiolaeth o effeithiolrwydd cefnogaeth gan gymheiriaid yn glir a dymunir bod yn glir y byddai Rhwydwaith Arennau Cymru yn hapus i helpu gydag unrhyw achos busnes er mwyn sicrhau rhagor o gyllid.
- Y camau nesaf ar gyfer y Grŵp Llywio Cymorth Cyfoedion yw creu mecanwaith adrodd sy'n cynhyrchu ystadegau, gwybodaeth ac astudiaethau achos gan y Gwasanaeth Cymorth Cyfoedion er mwyn symud ymlaen i hysbysu'r cyrff perthnasol, e.e. GIG Cymru, Rhwydwaith Arennau Cymru, am bwysigrwydd Cymorth Cyfoedion a sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei gynnal a'i gryfhau ar gyfer cleifion yn y dyfodol. Datblygu'r Grŵp Llywio Cymorth Cyfoedion i adrodd ar ddatblygiadau i'r cyrff perthnasol
- Ar hyn o bryd mae'r gwasanaeth yn gweithredu o fewn gofal eilaidd, a mynegwyd y gobaith y gellid ei gyflwyno mewn gofal sylfaenol. Meithrin cysylltiadau a datblygu gwaith cydweithredol gyda Gofal Sylfaenol

Cyfarfod 2 – 31^{ain} Ionawr 2025

Tynnodd yr agenda sylw at yr anghysondeb mewn datrysiadau tai ar gyfer cleifion dialysis cartref ledled Cymru, yr anghydraddoldeb mewn clefyd yr arenau o'i gymharu â chlefydau eraill sy'n cyfyngu ar fywyd a'r gefnogaeth a ofynnwyd amdani gan Lywodraeth Cymru. Cafwyd cyflwyniad am yr Heriau Tai ar gyfer

Therapiau Cartref yn Ne-ddwyrain Cymru gan Laura McGuinness, Gweithiwr Cymdeithasol Arennol, GIG Cymru. Roedd yr ail gyflwyniad yn ymwneud â'r Llwybr Tai Cymdeithasol Dialysis Cartref Ynys Môn gan Llinos Williams, Rheolwr Gwasanaeth Tai Cymunedol, Cyngor Sir Ynys Môn a Sarah Hirst-Williams, Metron Arennol, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Camau gweithredu sy'n deillio o gyfarfod 2:

- Ysgrifennodd yr Ysgrifenyddiaeth at Rowan Cadbury a chyfarfu ag ef, mae gwaith yn cael ei wneud i gefnogi'r fenter hon o fewn y Senedd. Y camau nesaf fydd llythyr i'w ysgrifennu at y Gweinidog tai a 22 awdurdod lleol.
- Roedd angen dull cydlynol, gan ailadrodd y pwynt bod angen trin cleifion arennau yn briodol, nid yn wahanol. Bydd y Cadeirydd yn ysgrifennu at holl Aelodau'r Senedd, y Gweinidog Iechyd a'r gweinidog tai, a hefyd at bob un o'r 22 awdurdod lleol i ofyn am eu polisïau. 6

Cyfarfod 3 – 14^{eg} Mawrth 2025

Roedd yr Agenda yn ymwneud â **Diwrnod Arennau'r Byd 2025: "Ydy eich arennau'n iawn? "Canfod yn gynnar, amddiffyn iechyd yr arennau"** Cyflwynodd Dr Alexa Wonnacott, Neffrolegydd Ymgynghorol, ar Effaith CKD yng Nghymru. Cyflwynodd Alan Jones, ar Fyw gyda CKD - profiad y claf. - Roedd ail gyflwyniad Dr Alexa Wonnacott, Neffrolegydd Ymgynghorol ac Uwch Ddarlithydd Anrhydeddus, yn ymwneud â'r Strategaeth a'r camau gweithredu i wella iechyd yr arennau yng Nghymru. Rhoddodd Fiona Loud, Cyfarwyddwr Polisi, Kidney Care UK, gyflwyniad ar yr ymgyrch #BloodyAmazingKidneys,

Camau gweithredu sy'n deillio o gyfarfod 3:

Y Cadeirydd i ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i gynnwys Clefyd yr Arennau ym mhob cyfathrebiad sy'n ymwneud â Salwch Critigol a Gydol Oes.

Y cyfarfodydd nesaf

- CCB – dyddiad i'w gadarnhau
- Cyfarfod ar y cyd â Grŵp Rhaglenni Clinigol Ymchwil Meddygol ar VPAG – Gorffennaf 25

I gael rhagor o wybodaeth ac i ymuno â'r grŵp:

Ysgrifennu at: Joanne Popham, Ysgrifenyddiaeth, AWCPGKD neu Mike Hedges AS, Cadeirydd AWCPGKD
Am yr holl wybodaeth gyswllt ewch i: <https://pophamkidneysupport.org.uk/contact-us/>
Neu Ymwelwch â: Grŵp Trawsbleidiol – Arennau – Grŵp Trawsbleidiol (senedd.cymru)